

Muna püsti!

Ain Kallis, ilmainimene, 20. märts 2004 00:00

Täna kell 8.49 Eestimaal, meist läänes, näiteks USAs, aga eile, 19. kuupäeva viimastel tundidel või minutitel – kuid ikka samal momendil kui siin – astub Päike ekvaatorist üle, põhja poole. Algab meeldivam aastapoolik: kevad ja suvi.

Seeaeg, kui meie siin pühitseme kevadist pööripäeva, on maakera vastaspoolel sügisene pööripäev ehk ekvinoks ehk võrdpäevasuse aeg, kuigi equinox tähendab õigupoolest hoopis «võrdöösust». See on aeg, kui kõikjal maakeral on öö ja päev täpselt ühepikkused – 12 tundi. Kevadisest pööripäevast alates hakkab põhjapoolkeral olema päev ööst pikem, põhjapoolusel endal saabub aga pidulikumaist pidulikem aeg – päike ilmub silmapiirile ning algab kuus kuud kestev polaarpäev. Lõunapoolusel sekundeerib sellele muidugi polaaröö.

Ja kõik see aastaegade vaheldus on tingitud vaid sellest, et Maa telg on kaldu 23,4? võrra! Oleks ta viisipäraselt, nagu kord ja kohus püsti, poleks mingeid aastaegasid. Ja ühtlasi valitsusel muret suve- ja talveaja sunniviisilise kehtestamise pärast ning inimestel närveerimist turismihooegade ja muu säärasega. Päev oleks kõikjal võrdne ööga, pooluste pool oleks kogu aeg külmem, ekvaatori suunas üha soojem.

Kevadine pööripäev paneb paika veel ühe olulise püha – munadepüha. See tuleb esimesel pühapäeval pärast täiskuud, mis järgneb pööripäevale. Anglosaksi maades proovitakse kevadisel pööripäeval panna kanamuna püsti seisma – see pidavat õnnestuma vaid sel päeval, kuna kõik taevased jõud olevat siis tasakaalus. Katsetage!